

Confidential

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

MOPHATO 12

SETSWANA PUO YA GAE (HL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

NGWANAITSEELE 2025

MADUO: 100

NAKO: Diura di le 3

Pampiri e, e na le ditsebe di le 6.

DITAELO LE TSHEDIMOSETSO

1. Pampiri e, e arogantswe ka DIKAROLO di le PEDI:

KAROLO YA A: Tihamo (50)

KAROLO YA B: Ditlhangwa tsa tirisano (2 x 25) (50)

ELA TLHOKO: O tshwanetse go araba dipotso di le PEDI go tswa mo KAROLONG YA B.

2. Araba potso e le NNGWE go tswa mo KAROLONG YA A le dipotso di le PEDI go tswa mo KAROLONG YA B.
3. Kwala ka puo e o tlathlobiwang ka yona.
4. Simolola karolo NNGWE le NNGWE mo tsebeng e NTŠHWA.
5. O tshwanetse go rulaganya (sk. letlhomeso la dikakanyo/lenaneopaakanyo/mmapa wa dikakanyo/dintlhakgolo, jj), runa (tseleganya) o bo o tlhotlhe tiro ya gago diphoso. Thulaganyo e tshwanetse go tlhagelela fa PELE ga karabo.
6. Ipaakanyo kana setlhangwa sa ntlha se supuwe jalo ka botlalo. O gakololwa go thala mola go kgabaganya ipaakanyo kana setlhangwa sa ntlha.
7. O gakololwa go dirisa nako ya gago ka mokgwa o o latelang:
- KAROLO YA A: Metsotso e le 100
- KAROLO YA B: Metsotso e le (2 x 40) 80
8. Nomora dikarabo ka nepagalo go latela thulaganyo ya dinomoro e e dirisitsweng mo pampiring ya dipotso.
9. O se ka wa tsenyeletsa setlhogo fa o bala mafoko.
10. Kwala ka mokwalo o o buisegang mme o dirise mopeleto o o kannweng ke Lekgotla la Bosetšhaba la Puo ya Setswana.

KAROLO YA A: TLHAMO**POTSO 1**

Kwala tlhamo ya boleele jwa mafoko a a ka nnang 400–450 ka NNGWE FELA ya ditlhogo kgotsa ditshwantsho tse di neilweng. Fa o dirisa setshwantsho go kwala tlhamo, se neele setlhogo se se maleba. O se ka wa lebala go thala letlhomeso kana lenaneopaakanyo, go tlhagisa setlhangwa sa ntlha le go se runa pele o kwala sa bofelo.

- 1.1 Kgolegelo e itse go kgopolola [50]
- 1.2 Kgomo mogobeng e wetswa ke namane [50]
- 1.3 Mafaratlhatlha a boitapoloso a tlisitse diphetogo mo setšhabeng [50]
- 1.4 Fa nka nna modiragatsi wa thelebišene ... [50]
- 1.5 A tirisano ya barutabana le batsadi e ka tokafatsa tiragatso ya barutwana mo dikolong? [50]
- 1.6 Madi a go neela kgololosego! Dumela kgotsa o ganetse [50]

Ditshwantsho tse di mo go tsebe 3 le 4 di ka tsosa maikutlo kgotsa tsibogo e e rileng. Tlhopha setshwantsho se le SENGWE mme o kwale tlhamo ka ga sona. Neela tlhamo ya gago setlhogo se se maleba. Nomora potso ya gago go nna 1.7 KGOTSA 1.8).

ELA TLHOKO: Diteng tsa tlhamo ya gago di tshwanetse go nyalana le setshwantsho se o se tlhophileng.

1.7

[Se nopotswe go tswa go myrepublica.nakariknetwork.com/news/children]

[50]

1.8

[Se nopotswe go tswa go <https://www.pressreader.com>]

[50]

PALOGOTLHE YA KAROLO YA A: 50

KAROLO YA B: DITLHANGWA TSA TIRISANO**POTSO 2**

Araba dipotso di le PEDI fela mo karolong e. Karabo e nne boleele jwa mafoko a a ka nnang 180–200 (diteng fela). O gakololwa go runa le go tlotlha ditlhangwa tsa gago diphoso.

2.1 LEKWALO LA BOTSALANO

Sephiri se o se tlotletseng ntsalao se tsoitse kgotlhang magareng ga gago le batsadi gone a se ba senoletse. Mo kwalele lekwalo o mo itsise ka ga kgotlhang e e bakilweng ke go senola sephiri seo.

[25]**2.2 LEKWALO LA MARANYANE/IMEILI**

O ne o tsamaya le mogoloo a kgweetsa mme o ne a bona kotlhao ya tlolomolao ya go sa eme mo letshwaong la go ema. Lo kopilwe go kwalela mokaedi wa pharakano lekwalo la maranyane/imeili go tthalosa se se diragetseng. Kwala lekwalo la maranyane/imeili eo. O mametlelele ditshwantsho tsa lefelo la tiragalo go tshegetsa tthaloso ya gago.

[Se nopotswe go tswa go citizen-times.com/story/news/2020/02/10/]

[25]**2.3 THADISO**

Malomaago o kwadile buka e e sa tswang go phasaladiwa. O e buisitse mme wa utlwa e ka thusa bašwa thata. Kwala thadiso ka ga buka eo o rotloetse bašwa go e buisa.

[25]

2.4 ATHIKELE YA MAKASINE

O lemogile gore batho ba le bantsi ga ba na kitso ka ga bojanala. Ba akanya bo le tlhwathwagodimo fela go sa ntse go na le dintlha tse dingwe tsa botlhokwa ka ga bojanala. Kwala athikele ya makasine go ba lemosa ka botlhokwa jwa bojanala.

[25]**2.5 PUO**

Go na le ditragalo tsa tirisodikgoka ka barutwana bangwe mo sekolong sa lona tse di kgoreletsang dithuto. Mogokgo o biditse kopano ya barutwana gore jaaka o le kemedi ya lekgotla la barutwana o bue le bona ka ga tirisodikgoka le gore e ka fedisiwa jang. Kwala puo e o tlaa neelanang ka yona.

[25]**2.6 POTSOTHERISANO**

O na le kgatlhego ya go nna tokololo ya setlhopha sa mabelo a dibaesekele mo motseng wa lona. O tsetse potsotherisano le batsamaisi ba setlhopha seo go kopa go nna tokololo. Kwala potsotherisano e e nnileng teng magareng ga gago le batsamaisi ba setlhopha ka ga maikaelelo a go go dira tokololo.

[Se nopotswe go tswa go [cycling.today/top 10](https://www.cyclingtoday.com/top-10)]

[25]**PALOGOTLHE YA KAROLO YA B:****50****PALOGOTLHE YA TLHATLHOBO:****100**